

Blaž Šef, igralec, 16. 12. 2018

Predstava Fight Bright plesne skupine Milana Tomášika je gibek, privzdignjen, očiščen in razbremenjen primer koreografije, ki se upira simbolizmu. Branje vedno enako zakodiranih pomenskih vrednosti v abstraktnih uprizoritvenih umetnostih, kjer ni besed ali vidne zgodbe, se je v drugi polovici 20. stoletja v zahodnem gledališču, ne le plesnem, naselilo v t.i. prazen prostor. In predstava se zares odvija v prostoru, prostem vsake simbolike, kot bi predstava hotela opozoriti, da je med razvojno in čisto umetnostjo vedno tanka ločnica. Vsakič, ko bi se hoteli spustiti v pomenska razvozlavanja predstave Fight Bright, ki jo izvaja pet mednarodno uveljavljenih in povečini že dlje časa sodelujočih plesalcev, bi se izgubili bodisi v zahodnem poenostavljanju vzhodnjaške izčiščenosti ali v navdušenju nad zahodnim minimalizmom.

Koreografija Milana Tomášika nenehno teži k idealu skladnega plesalca, v katerem ni transgresije ali dramske psihologije, ni izvajalske suhoparnosti niti neposrednega, performerskega nagovora občinstva, ampak se posamezni gibalni izrazi v nekem trenutku za hip odlepijo od mehke celote in se vanjo povrnejo. Četudi bi hoteli najti karseda osnovno zgodbo in razlog, iz katerega se ustvari takšna skupinska energija, bi v predstavi Fight Bright mnogi morda videli opredeljevanje človekove spolne vloge, ki je za takšno celoto domala nepomembna, drugi bi v njej prepoznali študijo kolektivnega in individualnega, spet tretji bi obravnavali nasprotje med strogo oblikovnim (kot se v zadnjem času pojavlja npr. pri Christosu Papadopoulosu) ali skoraj improvizacijskim dojemanjem telesa itn. Edini izrazito izpostavljeni solistični del pripada plesalki in asistentki koreografa Špeli Vodeb, ki s svojo odrsko prezenco uteleša organsko gibalno govornico Tomašikovih koreografij, ki iz navidez sproti nastajajočega gradiva tvorijo občutek skrajne zavezanosti svobodi ter živahnim, ves čas dobesedno od tal pridvigajočim vzorcem, ki krožijo, tako da se en gib kot po večnih zakonih nenehno pretvarja v drugega in zato tako plesalca kot gledalca vsakič znova odreši krča.

Plesalci v predstavi Fight Bright torej drug z drugim ne proizvajajo konflikta. Dejavno nasprotje, ki ga na odru vedno jemljemo kot temeljni sestavni del napetosti in razrešitve, večnega prehajanja med agonijo in pomiritvijo, je prisotno zunaj njihovih teles, zunaj kolektiva, v dialogu z občinstvom. Moč predstave se ne skriva v napadu in obrambi, marveč v sposobnosti teles, da si vzamejo druga drugo brez prisvajanja. Skupaj razvijajo tisto, čemur bi v 21. stoletju lahko rekli dialog z zahodnim preporodom, z renesanso. Tudi takrat se individuum ni mogel osvoboditi brez harmonije v skupnosti. Zato ples vztraja najmanj kot človeški dialog ali mnogogovor, samo v izjemnih primerih kot naravno stanje enega človeka.

Zasnova kostumov in scenografije je delo Jasne Vastl - 35 preprostih srebrnih skled je odprtih za številne interpretacije, lahko jih jemljemo kot vesoljno urejenost sfer, kar bi bilo zelo blizu Tomášikovi navezanosti na stare glasbene oblike, pogojuje pa tudi arhetip človekove kolektivne dejavnosti. O simboliki in razporeditvi polkrogel si lahko mislimo veliko reči, a ključno je le to, da so orodje in igra za plesalce, ki jih natančno urejajo ali stihijsko razmetavajo po prostoru samo zato, da bi ustvarili nova pravila igre – preprosta obleka in povečane točke za prizemljitev so namreč edino, kar zamejuje njihov bivalni prostor.

Za predstavo je izjemno pomembna glasba Simona Thierreéja. Kakor je že nekaj časa značilno za Tomášikovo dramaturško govornico, se v prvotnih nastavkih igra z lahkotnostjo renesančnih in baročnih plesno-glasbenih vzorcev. Nato prehaja v ambientalno vzorčenje in mestoma spominja na ciklično komponiranje postmodernizma, vendar se, kot koreografija, giblje v simfoničnem, umerjeno, brez človeškega glasu, ki ga kakor v tihi gracilnosti uprizarjajo plesalci na odru.

Fight Bright, skupinski trud Diega Alvareza Sanóuja iz Kostarike, Alessandra Sollime iz Italije, Milana Tomášika iz Slovaške ter Tine Valentan in Špele Vodeb iz Slovenije je predstava, ki spregovarja plesnim poznavalcem in obenem širokemu krogu gledalcev, ki želijo pogledati na ples kot umetnost, ki se v svojih najboljših stvaritvah izrazito upira logičnemu in pomensko enoplastnemu branju, podobno kot glasba, ter teži/gravitira k naravnemu gibanju človeškega telesa, mehki, iracionalni improvizaciji in čvrsti energiji prave skupinske predstave.